

STRESZCZENIE PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA KAMIENNA GÓRA OBOWIĄZUJĄCEGO W LATACH 2019-2028

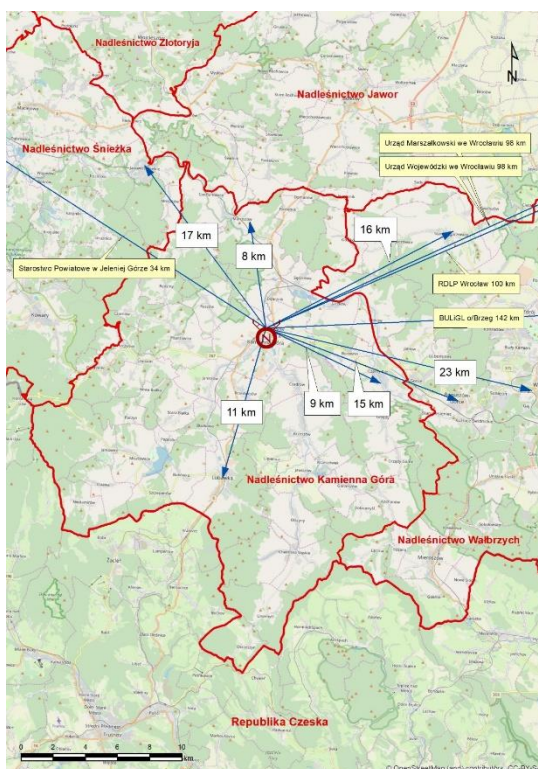
CELE GOSPODAROWANIA:

W Nadleśnictwie Kamienna Góra najważniejszymi celami gospodarki leśnej w najbliższych okresach gospodarczych będą:

- 1) przeciwdziałanie zjawisku nadmiernej akumulacji surowca drzewnego na pniu w drzewostanach rębnych i przeszlębnych,
- 2) obniżenie przeciętnego wieku drzewostanów nadleśnictwa,
- 3) poprawa powierzchniowej struktury klas wieku drzewostanów i zbliżenie jej do pożądanego układu klas wieku lasu normalnego,
- 4) utrzymanie lub poprawienie stanu stabilności, zdrowotności, zgodności z siedliskiem i jakości drzewostanów,
- 5) ochrona cennych elementów środowiska przyrodniczego występujących na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW NADLESNICTWA

1. Położenie, powierzchnia:

Nadleśnictwo Kamienna Góra podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu. Jest nadleśnictwem dwu obrębowym, składającym się z obrębów Kamienna Góra i Lubawka. Obszar Nadleśnictwa graniczy z następującymi jednostkami LP:

- od północy z Nadleśnictwem Jawor,
- od wschodu z Nadleśnictwem Wałbrzych,
- od zachodu z Nadleśnictwem Śnieżka.

Natomiast od południa graniczy z Republiką Czeską.

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI NADLEŚNICTWA KAMIENNA GÓRA, WG STANU NA 1.01.2019

L.p.	Cecha	Obręb		Nadleśnictwo	
		Kamienna Góra	Lubawka	Powierzchnia ¹ - ha	
1	2	3	4	5	6
1	Powierzchnia ogółem	7730,44	8400,24	16130,68	100,00
2	Grunty leśne (razem)	7606,32	8250,31	15856,63	98,30
3	Grunty zalesione	7401,16	7979,49	15380,65	95,35
4	Grunty niezalesione	20,09	23,57	43,66	0,27
5	Grunty zw. z gosp. leśną	185,07	247,25	432,32	2,68
6	Grunty nie zaliczone do lasów	124,12	149,93	274,05	1,70
7	- w tym grunty do zales.	-	-	-	-

¹ Powierzchnia bez współwłasności.

1.1. Podział na leśnictwa

Nadleśnictwo jest podzielone na 14 leśnictw terytorialnych. W skład obrębu Kamienna Góra wchodzi leśnictwa: Sędziszów, Marciszów, Wieściszowice, Czernów, Szarocin, Ogorzelec, Klatka, Jarkowice, natomiast w skład obrębu Lubawka wchodzi leśnictwa: Borówno, Czarny Bór, Grzędy, Dobromyśl, Krzeszów, Lubawka, Podlesie, Błazejów, Chełmsko.

2. Rys historyczny

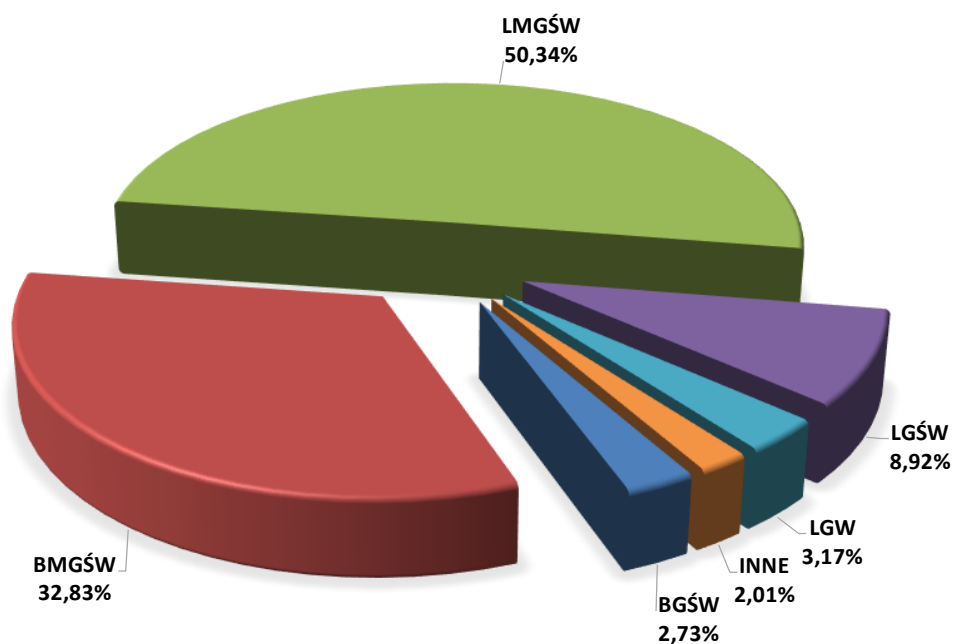
Nadleśnictwo Kamienna Góra, w obecnych granicach i z obecnymi obrębami leśnymi, powstało 1 stycznia 1974 r. Obręby, które obecnie tworzą gospodarstwo leśne pod nazwą Nadleśnictwo Kamienna Góra zostały utworzone w roku 1945, w większości z byłych lasów własności państwowych oraz lasów drobnych właścicieli, a także miejskich – miasta Lubawka. W latach ubiegłych w obrębie Kamienna Góra następowały zmiany dotyczące zasięgu terytorialnego powierzchni i nazwy. W 1956 r z części Nadleśnictwa Kowary i Dolina powstaje Nadleśnictwo Ogorzelec. Zmiana nazwy z Ogorzelec na Kamienna Góra nastąpiła 3 czerwca 1966 r, po przeniesieniu siedziby nadleśnictwa ze wsi Ogorzelec do nowej siedziby w Kamiennej Górze. W 1974 r z Nadleśnictwa Bolków (obecnie obręb Nadleśnictwa Jawor) przyjęto leśnictwo Sędziszów, które do 1988 r stanowiło odrębny obręb Bolków, a obecnie włączone do obrębu Kamienna Góra.

Operat urządzeniowy za ubiegły okres gospodarczy dla Nadleśnictwa Kamienna Góra był wykonany na okres:

- Prowizoryczne urządzenie lasu – 1953-1962
- Definitywne urządzenie lasu – 1966-1976

- I rewizja urządzania lasu – od 01.10.1976 do 30.09.1986
- II rewizja urządzania lasu – od 01.01.1989 do 01.01.1998
- III rewizja urządzania lasu – od 01.01.1999 do 31.12.2008
- IV rewizja urządzania lasu – od 01.01.2009 do 31.12.2018
- V rewizja urządzania lasu – od 01.01.2019 do 31.12.2028

3. Typy siedliskowe lasu

STRUKTURA TYPÓW SIEDLISKOWYCH LASU W NADLEŚNICTWIE KAMIENNA GÓRA

4. Struktura gatunkowa drzewostanów wg gatunków panujących

Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany w Nadleśnictwie Kamienna Góra jest Św, który zajmuje 83,93% powierzchni leśnej zalesionej. Gatunki iglaste zajmują 88,01% powierzchni nadleśnictwa, a liściaste 11,99%, w tym: Bk – 6,26%, Jw – 1,92%.

5. Powierzchniowa tabela klas wieku

Drzewostany w klasach i podklasach wieku											
Klasy wieku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII			
Podklasy wieku	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	>141	KO	KDO	R-M
Pow. Ha	1590,48	2346,33	2600,59	1457,77	1498,9	288,31	168,92	71,98	5038,74	318,63	15424,3

6. Charakterystyka gospodarki nasiennej

W Nadleśnictwie znajduje się:

- 5 wyłączonych drzewostanów nasiennych, o łącznej powierzchni 53,56 ha
- 30 gospodarczych drzewostanów nasiennych, o łącznej powierzchni 204,93 ha
- 25 drzew matecznych
- 113 drzew zachowawczych jodły pospolitej
- 4 bloki upraw pochodnych, o łącznej powierzchni 206,12 ha
- 3 plantacje nasienne: 2 plantacje zachowawcze jodły pospolitej i 1 plantacja nasienne modrzewia europejskiego

7. Charakterystyka warunków przyrodniczych

7.1. Przynależność do krainy przyrodniczo-leśnej:

Według fizycznogeograficznego podziału kraju, Nadleśnictwo Kamienna Góra położone jest w następujących jednostkach fizycznogeograficznych Polski (Solon i in. 2018):

Obszar: Europa Zachodnia

Podobszar: Pozaalpejska Europa Środkowa

Prowincja: Masyw Czeski (33)

Podprowincja: Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332)

Makroregion: Sudety Zachodnie (332.3)

Mezoregion: Karkonosze (332.37)

Rudawy Janowickie (332.38)

Makroregion: Sudety Środkowe (332.4-5)

Mezoregion: Brama Lubawska (332.41)

Góry Wałbrzyskie (332.42)

Góry Kamienne (332.43)

Obniżenie Ścinawki (332.47)

Góry Stołowe (332.48)

7.2. Przynależność geobotaniczna:

Według regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicza (2008) obszar Nadleśnictwa Kamienna Góra leży w zasięgu następujących jednostek geobotanicznych:

Działu Sudeckiego (G)

Krainy Sudeckiej (G.1)

Podkraina Zachodniosudecka (G.1a)

Okręg Izersko-Karkonoski (G.1a.4)

Dolnoregłowego Piętra Karkonoszy i Gór Izerskich (G.1a.4.a)

Wysokogórskich Pięter Karkonoszy (G.1a.4.c)

Rudaw Janowickich (G.1a.4.d)

Okręg Zewnętrznych Pasm Sudetów Środkowych (G.1a.5)

Kotliny Kamiennogórskiej (G.1a.5.c)

Gór Wałbrzyskich Północnych (G.1a.5.d)

Gór Wałbrzyskich Południowych (G.1a.5.e)

Gór Kamiennych (G.1a.5.f)

Okręg Trutnowski (G.1a.6)

Gór Kruczyc (G.1a.6.a)

Okręg Wewnętrznych Pasm Sudetów Środkowych (G.1a.8)

Gór Stołowych Północnych (G.1a.8.a)

Okręg Kudowsko-Nachodzki (G.1a.9)

Okrzeszyński (G.1a.9.a)

7.3. Położenie geograficzne

Grunty Nadleśnictwa Kamienna Góra rozciągają się między punktami:

Pn. 15° 95'77" a 50° 88'28" punkt zlokalizowany na rzece Bóbr 1,1 km na północny wschód od wsi Miedzianka,

Pd. 16° 02'47" a 50° 59'87" punkt zlokalizowany na granicy Polsko – Czeskiej 1,2 km na południowy wschód od wsi Okrzeszyn,

W. 16° 20'71" a 50° 72'20" punkt zlokalizowany 0,25 km na południe od szczytu Dzikowiec,

Z. 15° 83'19" a 50° 74'27" punkt zlokalizowany na granicy Polsko – Czeskiej 0,75 km na południowy wschód od Przełęczy Okraj.

7.4. Hydrologia

Zgodnie z podziałem hydrograficznym Polski (2007) obszar Nadleśnictwa Kamienna Góra jest obszarem źródłiskowym dwóch zlewisk: Morza Bałtyckiego i Północnego. Wody powierzchniowe odwadniane są przez rzekę Bóbr, która stanowi dopływ Odry.

- I Odra
 - II Bóbr
 - III Bóbr do Kamiennej (l)
 - IV Bóbr do Świdnika (l), Świdnik, Bóbr od Świdnika do Zadrnej (p), Zadrna, Bóbr od Zadrnej do Leska (p), Lesk, Bóbr od Leska do Łomnicy (l)
 - II Nysa Kłodzka
 - III Ścinawka (Stěnavá)
 - IV Ścinawka do pot. z Nowego Siodła (l)
 - II Odra od Nysy Kłodzkiej do Baryczy (p)
 - III Kaczawa
 - IV Nysa Szalona

- I Łąba
 - II Úpa
 - III Ličná
 - IV Ličná do Ostrożnicy (l), Ostrożnica (Petřikovický Potok)
 - II Metuje
 - III Metuje do Żydawki (l)
 - IV Dopływ z Łącznej (Zdaňovský Potok)

7.5. Klimat

W Nadleśnictwie Kamienna Góra silnie uwidacznia się mezoskalowy wpływ czynników geograficznych na klimat (szczególnie silnie wpływa bezpośrednia obecność bariery orograficznej – pasmo Sudetów), jednak podobnie jak w całym regionie w głównej mierze kształtują go wielkoskalowe procesy cyrkulacyjne związane z obiegiem ciepła i wilgoci w atmosferze. Pogodę kształtują całoroczne ośrodki baryczne Niż Islandzki i Wyż Azorski, a także sezonowy Wyż Azjatycki oraz wyż powstające nad Europą Północną. Wysoki udział mas polarno-morskich sprawia, że klimat jest tutaj dość łagodny. Ciśnienie atmosferyczne jest wyrównane przez cały rok z wyraźnie zaznaczonym maksimum w zimie. Pasma Sudetów ogranicza swobodny południkowy przepływ mas powietrza (z północy na południe), a w sytuacjach kiedy do tego dojdzie wpływa na znaczne ich ogrzanie i osuszenie w procesach adyabatycznych.

8. Podział lasu na grupy lasu i kategorie ochronności

STRUKTURY KATEGORII OCHRONNOŚCI W NADLEŚNICTWIE KAMIENNA GÓRA

Lp.	Kategoria lasu	Obręby		Nadleśnictwo	
		Kamienna Góra	Lubawka		
		Powierzchnia [ha]		%	
		Miąższość [m ³]		%	
1	2	3	4	5	6
1	Rezerваты	-	21,65	21,65	0,14
		-	10365	10365	0,20
2	Lasy ochronne razem	7421,25	7981,41	15402,66	99,86
		2533899	2595218	5129117	99,80
	trw. uszk na sk. dział.przem	1821,97	3992,83	5814,80	37,70
		656501	1292506	1949007	37,92
	wodochronne	3024,18	1721,32	4745,50	30,77
		1034247	658210	1692457	32,93
	nasienne	17,74	20,00	37,74	0,24
		10585	10500	21085	0,41
	cenne fragm. Przyrody	327,98	479,30	807,28	5,23
		119588	76681	196269	3,82
	w miastach i wokół miast	96,15	354,28	450,43	2,92
		34950	114225	149175	2,90
	glebochronne	2133,23	1095,78	3229,01	20,93
		678028	341355	1019383	19,83
	stałe pow. badaw. i dośw.	-	317,90	317,90	2,06
		-	101741	101741	1,98
3	Lasy wielofunkcyjne (gospodarcze)	-	-	-	-
		-	-	-	-
Razem		7421,25	8003,06	15424,31	100,00
		2533899	2605583	5139482	100,00

9. Określenie i przyjęcie etatów cieć użytkowania głównego

Zgodnie z §87 Instrukcji Urządzania Lasu zaplanowane do pozyskania użytki główne zostały podzielone na :

- użytki główne – etat : 792052 m³, 6879,18 ha
- użytki przedrębne – etat: 408420 m³, 5925,59 ha

10. Ochrona lasu

Zagrożenia abiotyczne:

- Czynniki klimatyczne: susza, wiatr, śnieg, przymrozki
- Czynniki antropogeniczne: zanieczyszczenia powietrza, wód i gleby, pożary lasu, szkodnictwo leśne.

Zagrożenia biotyczne: choroby grzybowe, szkodniki pierwotne, szkodniki wtórne, zwierzyzna.

11. Hodowla lasu

SPODZIEWANY ROZMIAR PRAC Z ZAKRESU HODOWLI LASU W NADLEŚNICTWIE KAMIENNA GÓRA

Lp.	Rodzaj czynności	Obręby		Nadleśnictwo
		Kamienna Góra	Lubawka	
		Powierzchnia [ha]		
1	2	3	4	5
1.	Odnowienie halizn, płazowin, zrębów	7,61	11,12	18,73
2.	Zalesienia gruntów nieleśnych	-	-	-
3.	Odnowienia zrębów projektowanych	41,15	39,44	80,59
4.	Odnowienia przy rębniach złożonych	770,59	742,38	1512,97
5.	Podsadzenia produkcyjne	0,37	-	0,37
6.	Dolesienia luk i przerzedzeń	4,40	7,43	11,83
7.	Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach istniejących	9,53	13,22	22,75
8.	Poprawki i uzupełnienia na gruntach proj. do odnowienia i zal. w wys. 10% ich pow.	0,00	0,00	-
9.	Wprowadzenie podszytów	-	-	-
10.	Pielęgnowanie gleby w uprawach istniejących	315,58	356,55	672,13
11.	Pielęgnowanie gleby w uprawach proj.	-	-	-
12.	Pielęgnowanie upraw istniejących (CW)	957,15	974,54	1931,69
13.	Pielęgnowanie upraw projektowanych (CW)	-	-	-
14.	Pielęgnowanie młodników (CP)	1390,70	2140,47	3531,17
15.	Pielęgnowanie młodników (CP-P)	298,90	247,65	546,55
16.	Nawożenie	-	-	-
17.	Regulacja stosunków wodnych	-	-	-
18.	Specjalne zabiegi agrotechniczne	833,65	813,59	1647,24

OBSZARY CHRONIONE I FUNKCJE LASU

Zasięg i lokalizacja istniejących oraz projektowanych form ochrony przyrody, w tym obszarów chronionych.

12. Rezerваты istniejące

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra zlokalizowane są dwa rezerваты przyrody – „Kruczy Kamień” i „Głazy Krasnoludków”.

Rezerwat przyrody „Kruczy Kamień” został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 24 kwietnia 1954 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1954 r. Nr A-46, poz. 651). Kolejnym aktem prawnym w sprawie rezerwatu było Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. na terenie województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 172, poz. 3104). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 8 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Kruczy Kamień” (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 93). Rezerwat posiada zadania ochronne na okres trzech lat, ustanowione Zarządzeniem Nr 3.2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 lutego 2016 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Kruczy Kamień”.

Rezerwat przyrody obejmuje obszar lasu o powierzchni **12,61 ha**, położony na terenie gminy Lubawka, w powiecie kamiennogórskim, w województwie dolnośląskim. Celem ochrony rezerwatu przyrody jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych w stanie niezmienionym wzniesienia skalnego przedstawiającego ciekawą formę intruzji porfiru w skały osadowe powodującej metamorfozę kontaktową.

Rezerwat przyrody „Głazy Krasnoludków” został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 lipca 1970 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1970 r. Nr 25, poz. 210). Kolejnym aktem prawnym w sprawie rezerwatu było Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. na terenie województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 172, poz. 3104). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 3 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Głazy Krasnoludków” (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 88). Rezerwat posiada zadania ochronne na okres pięciu lat, ustanowione Zarządzeniem Nr 2.2018 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 stycznia 2018 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Głazy Krasnoludków”.

Rezerwat przyrody obejmuje obszar lasu o powierzchni **9,04 ha**, położony na terenie gminy Kamienna Góra, w powiecie kamiennogórskim, w województwie dolnośląskim. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych cennych i interesujących form wietrzenia piaskowca ciosowego.

12.1. Proponowane rezerwaty przyrody

Proponowany rezerwat przyrody „Kolorowe Jeziorka”. To trzy sztuczne stawy u podnóża Wielkiej Kopy, powstałe w miejscu wyrobisk dawnych kopalni pirytu. Stawy znajdują się na różnych wysokościach i noszą nazwy: Purpurowe Jeziorko, Zielony Stawek, Błękitne Jeziorko.

13. Parki krajobrazowe

Rudawski Park Krajobrazowy został powołany Uchwałą Nr VIII/49/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 16 listopada 1989 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą „Rudawski Park Krajobrazowy” (Dz. Urz. Woj. Jeleniogórskiego z 1989 r. nr 16 poz. 209). Nadzór nad obszarem sprawuje Wojewoda Dolnośląski.

Rudawski Park Krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzowania tych wartości

w warunkach zrównoważonego rozwoju. Szczególne cele ochrony parku to: ochrona wartości przyrodniczych wraz z całą różnorodnością flory i fauny występującej na tym obszarze; zachowanie geologicznej i geomorfologicznej różnorodności parku, w tym licznych form skalnych. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Kamienna Góra nie funkcjonuje ta forma ochrony przyrody, jednak w dokumentach planistycznych jednostek samorządowych proponuje się jej powołanie.

Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich został powołany Rozporządzeniem Nr 20/98 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 29 grudnia 1998 roku *w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich* (Dz. Urz. z 1998 r. Nr 34, poz. 261). Kolejnymi aktami prawnymi odnoszącymi się do terenu parku były: Zarządzenie Nr 45 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 16 marca 1999 roku *w sprawie ustalenia wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez dotychczasowych wojewodów jeleniogórskiego, legnickiego, wałbrzyskiego i wrocławskiego nadal obowiązujących na obszarze województwa dolnośląskiego* (Dz. Urz. Woj. Doln. z 1999 r. Nr 6, poz. 208) oraz Rozporządzenie Nr 5 Wojewody Dolnośląskiego z 25 kwietnia 2000 roku *zmieniające rozporządzenie nr 20/98 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 29 grudnia 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich* (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2000 r. Nr 15, poz. 264). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 7 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 27 lutego 2008 roku *w sprawie Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich* (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2008 r. Nr 63, poz. 810). Park posiada plan ochrony na lata 2016-2035 ustanowiony Uchwałą NR XXV/773/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 września 2016 roku *w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich* (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2016 r. poz. 4581). Nadzór nad obszarem sprawuje Wojewoda Dolnośląski. Park Krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Szczególnymi celami ochrony parku są: ochrona wartości przyrodniczych, w tym elementów przyrody nieożywionej, m.in. związanych z działalnością wulkaniczną na tym obszarze, zachowanie wartości historycznych i kulturowych związanych z osadnictwem i rozwojem kopalnictwa oraz zachowanie krajobrazu, w tym otwartych, niezabudowanych przestrzeni w krajobrazie leśno-polno-łąkowym.

14. Obszary chronionego krajobrazu

Aktualnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra brak obiektów objętych tą formą ochrony prawnej.

14.1. Projektowane obszary chronionego krajobrazu

Proponowany obszar chronionego krajobrazu „Karkonosze - Góry Izerskie”. Obszar został ustanowiony na mocy uchwały nr XIV/95/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 27 listopada 1986 roku. Aktualnie uchwała WRN straciła moc i trwają przygotowania do wydania przez Wojewodę rozporządzenia dotyczącego ponownego utworzenia tego obszaru. Obszar przylega od północy do Karkonoskiego Parku Narodowego i rozciąga się na powierzchni 43 450 ha, obejmując szereg gmin, m.in.: m. Jelenia Góra, m. Karpacz, m. Kamienna Góra, m. Kowary, gm. Lubawka, gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. Piechowice, gm. Podgórzyn, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba, m. Świeradów Zdrój. Pełnił on rolę otuliny parku. W 1996 r. na terenie bezpośrednio przylegającym do parku, w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, wydzielono otulinę Karkonoskiego Parku Narodowego, o całkowitej powierzchni 11 265 ha. Proponowany obszar obejmuje oddziały 132

(fragment) 133-161, 162 (fragment), 163-177, 177A, 178-187, 241 (fragment), 241A, 241B, 247-253 obrębu leśnego Kamienna Góra oraz oddziały 151 (fragment), 163 (fragment), 164-183, 256 (fragment), 262 (fragment), 247A obrębu leśnego Lubawka (źródło: *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, 2014).

Proponowany obszar chronionego krajobrazu „Góry Krucze”. Pierwotnie proponowany Park Krajobrazowy Gór Kruczych i Zaworów (1995). Pasma Gór Kruczych stanowi południowo-zachodni kraniec ciągnącego się aż od Nowej Rudy, wygiętego ku północy łuku Gór Kamiennych, będących częścią Sudetów Środkowych. Zwarte zalesione Góry Krucze stanowią dominujący akcent krajobrazu nad Lubawką. Bardzo interesującą botanicznie częścią Gór Kruczych są okolice wsi Uniemyśl. Występują tu gatunki związane z żyznymi lasami liściastymi.

15. Obszary NATURA 2000

OZW Karkonosze PLH020006

Typ ostoi: B (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 18 204,91 ha

Obszar obejmuje najwyższe pasmo górskie Sudetów – Karkonosze (zbudowane ze skał granitowych i metamorficznych) oraz sąsiedni Grzbiet Lasocki. Wierzchowiny grzbietów górskich pokrywają murawy wysokogórskie, zarośla kosodrzewiny, wierzby lapońskiej i jarzębiny oraz subalpejskie torfowiska wysokie. Niżej, w kotłach polodowcowych występują jeziora górskie. Regiel górny porastają głównie bory świerkowe, mocno zdegradowane na skutek oddziaływania zanieczyszczeń powietrza. Piętro regła dolnego jest również przekształcone, głównie przez gospodarkę leśną. Obszar posiada ważne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności. Występuje tu znaczna liczba siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, często o niewielkich powierzchniach i mozaikowym układzie. Większe powierzchnie pokrywają bory górnoreglowe. Dobrze zachowane są tu subalpejskie i regłowe torfowiska górskie. Zinventaryzowano tu liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych.

OZW Rudawy Janowickie PLH020011

Typ ostoi: B (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 6 635,04 ha

Obszar zlokalizowany jest na pograniczu Rudaw Janowickich i Kotliny Kamiennogórskiej obejmuje w znacznej części łąki i pastwiska oraz lasy z dużym udziałem lasów gospodarczych, ale również z niewielkimi, dobrze zachowanymi fragmentami zbiorowisk naturalnych. Prowadzona na tym terenie od wielu lat ekstensywna gospodarka pastwiskowa przyczyniła się do utrzymania się tu unikalnych dla Sudetów cech szaty roślinnej i krajobrazu kulturowego. Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla zachowania łąk wilgotnych i świeżych, które należą do najlepiej rozwiniętych i zajmujących największe powierzchnie w Sudetach.

OZW Góry Kamienne PLH020038

Typ ostoi: B (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej).

Powierzchnia obszaru wg SDF: 24 098,85 ha

Ostoja OZW Góry Kamienne PLH020038 obejmuje stare, wulkaniczne Góry Kamienne oraz niewielką część piaskowców Gór Stołowych (Zawory). Jest to głównie teren górzysty, w większości pokryty przez półnaturalne łąki oraz zbiorowiska leśne. Krajobraz jest silnie zróżnicowany, strome stożki gór oddzielają głębokie doliny potoków, a położone w szerszych dolinach wsie okalają rozległe łąki kośne i pastwiska. Obszar jest częściowo przekształcony przez człowieka, fragmenty lasów liściastych przeszły w bory lub zostały wycięte w celu utworzenia pól oraz kamieniołomów. Na terenie Gór Kamiennych stwierdzono występowanie 17 typów siedlisk przyrodniczych, zajmujących w sumie prawie 50% powierzchni obszaru.

OSO Karkonosze PLB020007

Typ ostoi: A (obszar specjalnej ochrony ptaków powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 18 578,42 ha

Ostoja obejmuje najwyższe pasmo górskie Sudetów – Karkonosze, obszar szczególnie ważny dla ochrony gatunków zagrożonych w skali europejskiej i krajowej oraz ochrony ich siedlisk. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 11 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Karkonosze są jedną z 10 najważniejszych w Polsce ostoi cietrzewia (*Tetrao tetrix*), sóweczki (*Glaucidium passerinum*) i włośchatki (*Aegolius funereus*).

OSO Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie PLB020010

Typ ostoi: A (obszar specjalnej ochrony ptaków powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska).

Powierzchnia obszaru wg SDF: 31 577,91 ha

Obszar znajduje się w obrębie tzw. depresji śródsudeckiej i obejmuje Góry Kamienne, Góry Wałbrzyskie, Zawory i część Wzgórz Bramy Lubawskiej oraz wcinające się pomiędzy nimi Kotlinę Kamiennogórską i Obniżenie Ścinawki. W krajobrazie ostoi przeważają rozległe tereny bardzo ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk, przy mniejszym udziale gruntów ornych. Występujące tu lasy zostały silnie przekształcone w wyniku intensywnej eksploatacji, jednak na znacznych obszarach zachowały się cenne jaworzyny, kwaśne i żyzne buczyny górskie, podgórskie łągi olszowo-jesionowe oraz fragmenty borów bagiennych. Istotny jest również udział wychodni i osuwisk skalnych oraz licznych niewielkich zbiorników wodnych.

16. Użytki ekologiczne

Aktualnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra brak obiektów objętych tą formą ochrony prawnej.

16.1. Proponowane użytki ekologiczne

Proponowany użytek ekologiczny „Lasy stokowe nad Leskiem w Witkowie Śląskim”. Dobrze zachowany, typowo wykształcony fragment żywnego lasu stokowego położony na północnym skraju Witkowa Śląskiego, na niskiej, stromej skarpie nad lewym brzegiem Leska oraz powyżej na stoku Młynarki.

Proponowany użytek ekologiczny „Olszyna w dolinie Mianki”. Kompleks podmokłych olszyn, zarośli wierzbowych i łąk położonych w dolinie Mianki u podnóża Chojniaka, na północ od szosy Kamienna Góra – Czarny Bór. Strumień jest w niewielkim stopniu uregulowany, miejscami w górnym biegu rozlewa się na szerokość kilku do kilkunastu metrów w obrębie doliny.

Proponowany użytek ekologiczny „Gaj czereśniowy na stokach masywu Czuby”. Nietypowo wykształcony fragment lasu stokowego, bardzo interesujący ze względu na dużą domieszkę czereśni w drzewostanie, a także innych gatunków liściastych położony na wschodnim stoku masywu Czuby w Czarnym Lesie, na południowy zachód od Czarnego Boru.

Proponowany użytek ekologiczny „Łąki i olszyny nad Łęczcem”. Kompleks podmokłych łąk, olszyn, źródlisk i zarośli wierzbowych położonych nad Łęczcem i jego prawym dopływem, przy wschodniej granicy gminy, pomiędzy Czarnym Lasem a Krzeszowskimi Wzgórzami. Olszyny występują w strefie źródłowej Łęczca i w jego dolince poniżej szosy Krzeszów – Grzędy.

Proponowany użytek ekologiczny „Masyw Dzikowca i Lesistej”. Na stokach Dzikowca Małego, w dolince u jego podnóża oraz sąsiedniej dolinie, pod Wysoką w Masywie Lesistej znajduje się zróżnicowany kompleks, obejmujący lasy liściaste różnych siedlisk oraz łąki z udziałem storczyków.

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina potoku Lesk na południe od Sędziszawia”. Dolina potoku stanowi korytarz ekologiczny dla ssaków i miejsce bytowania dla gatunków nadwodnych.

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina rzeki Sierniawy”. Proponowany do ochrony łąg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*) z udziałem śnieżycy wiosennej (*Leucoium vernum*) położony jest w dolinie potoku Sierniawa, koło Marciszowa Górnego.

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina potoku Bobrek”. Łąg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*) leżący w rozlewiskach potoku Bobrek, najliczniejsze w gminie stanowisko śnieżycy wiosennej (*Leucoium vernum*).

Proponowany użytek ekologiczny „Lesk i żwirownia Sędziszaw”. Wyznaczony do ochrony odcinek Leska rozciąga się od granicy gminy Czarny Bór, pomiędzy miejscowościami Sędziszaw i Jaczków.

Proponowany użytek ekologiczny „Zbiornik nad Leskiem”. Zbiornik wodny położony pomiędzy nasypem kolejowym a drogą Jaczków-Witków Śląski.

Proponowany użytek ekologiczny „Stawy w Jaczkowie”. Staw hodowlany o powierzchni około 6 arów położony pomiędzy rzeką Lesk a nasypem kolejowym na łące.

Proponowany użytek ekologiczny „Łąka pełnikowa na Chojniaku”. Bogata florystycznie łąka i ziołorośla na jej zachodniej krawędzi, z populacją pełnika europejskiego (*Trollius europaeus*), położona na północnym stoku Chojniaka, poniżej krawędzi lasu.

Proponowany użytek ekologiczny „Podmokłe łąki”. Wilgotne łąki ostrożeńiowe (*Cirsietum rivularis*) z dużym skupiskiem kukułki szerokolistnej (*Dactylorhiza majalis*) położone nad Mienicą na północ od Wieściszowic.

Proponowany użytek ekologiczny „Teren otwarty na północ od Orlina”. Kompleks wilgotnych łąk z dużym zagęszczeniem roślin chronionych, w tym kilku gatunków z rodziny storczykowatych położonych nad Orlą.

17. Pomniki przyrody

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra znajduje się pięć pomników przyrody: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) (obręb Lubawka, leśnictwo Krzeszów oddz. 109 -m), grupa 3 drzew – Buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) (obręb Kamienna Góra, leśnictwo Czernów oddz. 104 -g), dąb szypułkowy (*Quercus robur*) (obręb Kamienna Góra, leśnictwo Szarocin oddz. 152 -l), skała porfirowa - ostaniec skalny (obręb Lubawka, leśnictwo Błazejów oddz. 317 -b), skały, słupy porfirowe (obręb Lubawka, leśnictwo Chełmsko oddz. 242 -a). Poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra znajduje się 25 pomników przyrody.

17.1. Proponowane pomniki przyrody

Wykaz obiektów proponowanych do objęcia ochroną jako pomniki przyrody został sporządzony na podstawie danych zawartych w waloryzacjach przyrodniczych gmin.

Lp.	Gatunek	Położenie		Opis pomnika	Źródło
		Obręb, leśnictwo, wydz.	Gmina, obr. ewid.		
Propozycje gmin					
1	Skalka porfirowa	Lubawka Grzędy 78 b	Czarny Bór Grzędy Grzędy Górne Na południowych stokach wzgórza w Masywie Dzikowca.	Skalka stokowa o wysokości 3-4 m. Znajduje się ona na wysokości 620 m n.p.m.	Inwentaryzacja przyrodnicza województwa Dolnośląskiego. Gmina Czarny Bór, 2005; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór, 2013; Operat ochrony przyrody nieożywionej Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich, 2015
2	Skalka porfirowa	Lubawka Grzędy 77 i	Czarny Bór Grzędy Grzędy Górne Na południowych stokach bezimiennego, niewielkiego grzbiecie pomiędzy Sokółką (801) a Dzikowcem (836).	„Skalka pod Dzikowcem” Skalka stokowa w formie iglicy o wysokości 10 m.	
3	Skalka porfirowa	Lubawka Grzędy 77 h	w Grzędach Górnych na bezimiennym, niewielkim grzbiecie pomiędzy Sokółką (801) a Dzikowcem (836).	Ma postać rozwaliska, z którego wystają dwie skałki o wysokości około 4 m.	

18. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

Aktualnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra brak obiektów objętych tą formą ochrony prawnej.

18.1. Proponowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Pod Zamkiem”. Zamek Lubno (niem. Liebenau) lub zamek Czarny Bór (niem. Schwarzenwalde). Ruiny zamku z połowy XIV w. wzniesionego w północnej części wsi na podmokłych terenach utworzonych przez potok Lesk. Do dzisiaj zachowały się resztki wieży wysokie na 12 m oraz niewielkie fragmenty murów z przysypaną piwnicą. Rozlewiska pod ruinami zamku, niewielki las olsowy i szuwar trzcinowy wokół obiektu stanowią dogodne miejsce do rozrodu płazów, m.in. żaby moczarowej (*Rana arvalis*), ropuchy szarej (*Bufo bufo*), ropuchy zielonej (*Bufo viridis*). Obszar znajduje się poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra (źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa Dolnośląskiego. Gmina Czarny Bór, 2005; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór, 2013).

19. Ochrona gatunkowa

19.1. Ochrona gatunkowa roślin

Na podstawie zebranych danych na temat występowania na terenie nadleśnictwa cennych gatunków roślin ustalono, że w zasięgu jego granic zinwentaryzowano dotychczas 57 gatunków roślin rzadkich i chronionych. Spośród nich 15 objętych jest ochroną ścisłą, 31 ochroną częściową, pozostałe gatunki nie są chronione, ale posiadają kategorię gatunków zagrożonych w skali kraju lub regionu.

19.2. Ochrona gatunkowa grzybów

Dane na temat występowania zagrożonych i chronionych gatunków grzybów na terenie nadleśnictwa są bardzo ubogie. Z chronionych gatunków zinwentaryzowano dotychczas 1 gatunek grzybów zlichenizowanych (porostów). Jest to pustułka rurkowata (*Hypogymnia tubulosa*) objęta ochroną częściową.

19.3. Ochrona gatunkowa zwierząt

Na podstawie zebranych danych na temat występowania na terenie nadleśnictwa cennych i rzadkich gatunków zwierząt ustalono, że w zasięgu jego granic zinwentaryzowano dotychczas 196 gatunków. Spośród nich 153 objętych jest ochroną ścisłą, 31 ochroną częściową, pozostałe gatunki nie są chronione, ale posiadają kategorię gatunków zagrożonych w skali kraju.

WALORY PRZYRODNICZO – LEŚNE

20. Siedliska przyrodnicze

- 9110 – Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)
- 9130 – Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9180 – Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)
- 9190 – Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*)
- 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*), Olsy źródliskowe

- 91D0 – Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne
- 9410 – Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie)
- 6410 – Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6190 – Murawy pannońskie (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
- 6110 – Skąły wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską (*Alyso-Sedion*) – siedlisko priorytetowe
- 6230 – Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie) – siedlisko priorytetowe)
- 6430 – Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- 6510 – Ekstansywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)
- 6520 – Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*)
- 7110 – Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- 8150 – Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe
- 8220 – Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z (*Androsacion vandellii*)
- 8310 – Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania

21. Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych

21.1. Otulina karkonoskiego parku narodowego

W południowo-zachodniej części zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Kamienna Góra znajduje się fragment otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego (KPN). Powierzchnia całej otuliny parku obejmuje 13 093 ha, natomiast łączna powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Kamienna Góra wchodzących w jej zasięg wynosi 1596,91 ha. Lasy znajdujące się w strefie otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego w większości zaliczone zostały do grupy lasów ochronnych, dlatego poza funkcją produkcyjną pełnią szczególną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej na poziomie lokalnym i krajowym.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Kamienna Góra znajduje się wiele obszarów cennych przyrodniczo. Duża część z nich objętych jest ochroną prawną lub obecnie jest wskazywanych do objęcia ochroną. Zlokalizowane są one zarówno na gruntach w zarządzie nadleśnictwa, jak i poza nimi. Do szczególnie cennych terenów nadleśnictwa należą:

- Bukowa Góra,
- Dolina Świdnika,
- łąki u podnóża Góry Bukowej,
- łąki koło Przełęczu Kowarskiej,
- łąki między Ogorzelcem a Szarocinem,
- łąki koło Raszowa,
- Buczyna koło Przedwojowa,
- łąki na rozlewiskach Jawiszówki,
- łąki na wschód od Kochanowa,
- łąki koło Kochanowa,

- Kamieniołom dolomitu,
- Dolina Opatówki i Bystrka,
- Odcinek Doliny Bobru,
- Ciek wodny koło Olszyn,
- łąki na Przetęczu Rędzińskiej,
- łąki koło Kamiennej Góry,
- łąki koło Olszyn,
- łąki koło Gostkowa,
- łąki w dolinie Ciekliny,
- Białe Skały,
- Dolina Srebrnika,
- Odstonięcie w Szarocinie,
- Wapienniki w Lasockim Grzbiecie,
- łąki koło Szarocina,
- łąki na zboczach góry Szubieniczna nad Pisarzowicami,
- łąki między Ogorzelcem a Paczynem,
- łąki koło Nowej Białki,
- łąki nad Czarnowem.

22. Obiekty i miejsca o wartości historycznej i kulturowej

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Kamienna Góra położonych jest wiele miejsc i obiektów o wartości historycznej i kulturowej, najważniejsze z nich zostały wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Należą do nich stanowiska archeologiczne, zabytki sakralne, budynki mieszkalne, cmentarze, zespoły dworskie i ruiny zamków oraz zabytkowe parki. Spośród nich na gruntach Nadleśnictwa Kamienna Góra znalazły się głównie obiekty zespołu rezydencji opackiej w Lubawce, zespół kaplic Kalwarii Lubawskiej na Świętej Górze oraz kaplice kalwaryjskie należące do zespołu opactwa cysterskiego w Krzeszowie.